

Ur *Folkets Dagblad* 13.5.1930

Enhetsfront ”underifrån” och ”ovanifrån”

Av August Thalheimer

Enhetsfronten som talesätt figurerar nu efter ”vändningen” i nästan varje officiell skrivelse från Komintern. Men av någon verklig enhetsfronttaktik ser man ännu icke ett spår. Den är också alldeles omöjlig, så länge som man avvisar delkrav och delparoller eller dagskrav som föremål för utomparlamentariska massaktioner. Så länge man upprätthåller en fackförenings-taktik, som utesluter det viktigaste steget till enhetsfrontens praktiska förverkligande – nämligen mobiliserandet av fackföreningsmedlemmarna – och så länge ”socialfascismens” spöke ännu alltjämt förvisar hjärnorna.

För att enhetsfrontens taktik åter skall bana sig väg i den kommunistiska rörelsen, är det emellertid också nödvändigt att avlägsna de ”teoretiska” eller kanske rättare *fraseologiska* hindren, som ännu står i vägen.

Ett av de viktigaste av dessa hinder är talesättet om ”enhetsfronten underifrån”. Den skall vara tillåten, medan däremot ”enhetsfronten ovanifrån” icke skall vara tillåten, därför att den är ett ”opportunistiskt svineri”.

Vad är nu ”enhetsfronten underifrån” i motsats till ”enhetsfronten ovanifrån”? Den består i att den kommunistiska pressen vänder sig till *icke-kommunistiska* d.v.s. socialdemokratiska, kristliga eller ”partilösa” arbetare med uppmaning till vissa *aktioner*. Enhetsfronten ”ovanifrån” består i att kommunisterna riktar sig med sådana uppmaningar eller erbjudanden till *ledarna* för socialdemokratiska eller andra organisationer. Uttrycket ”enhetsfront underifrån” lanserades – om vi ej minns fel – av Maslow – Ruth Fischer i Tyskland och övertogs sedan av Kommunistiska Internationalen. Praktiken under Maslow – Ruth Fischers ultravänsterkurs i Tyskland liksom också i andra länder har visat att enhetsfronten ”underifrån” överhuvudtaget *gick ut på att avböja tillämpandet av enhetsfronttaktiken*, vilket haft till följd en tilltagande *isolering av det kommunistiska partiet från arbetarklassen*.

Nu gäller det emellertid att också teoretiskt klagöra, varför det *måste* gå därhän.

Det sker enklast om man tänker på enhetsfronttaktikens uppkomst. Den uppstod i Tyskland efter det oavhängiga socialistiska partiets splittring. Den tog sig först upptryck i ett ”öppet brev” från kommunistiska partiet i Tyskland till A.D.G.B:s (Landsorganisationen) och socialdemokratiska partiets styrelser med uppmaning till gemensam *aktion* för försvaret av arbetarnas ekonomiska dagsintressen. Den första skrivelsen av detta slag var *avfattad av Karl Radek*. I teserna om taktiken på Kominterns tredje världskongress *godkände Lenin uttryckligen detta förfarande* gentemot kritiska angrepp och framställde den som *ett mönster*. Lenin har icke uppfunnit enhetsfronttaktiken, den uppstod ur förhållandena under det kommunistiska partiets kamp i Tyskland. Men Lenin tog det första steget till dess teoretiska *klarläggande* och *generalisering*.

Vilka var nu de omständigheter, som ledde till utbildandet av enhetsfronttaktiken?

För det första det faktum, att det kommunistiska partiet tvenne gånger uppträtt som splittrare av arbetarpartierna. Arbetarklassen i dess helhet kände denna splittring som ett försvagande av dess aktionsduglighet. De socialdemokratiska och oavhängiga ledningarna bedrev en systematisk agitation, varunder de anklagade kommunisterna som arbetarrörelsens splittrare. (De bedriver den som bekant alltjämt. Red) Denna agitation gjorde intryck på arbetarna. Ty om det kommunistiska partiets rent organisatoriska utbildande genom splittring av de reformistiska och centristiska partierna *i längden* främjar arbetarklassens aktionsförmåga och utgör en

oundgänglig förutsättning därför, så kan dock ett *omedelbart* försvagande av arbetarklassens aktionskraft därvid ej undvikas. Därför uppstod för det kommunistiska partiet den frågan: Hur skall vi uppträda mot denna agitation och dess verkningar, hur skall vi tillfredsställa arbetarklassens trängtan till enhetlig aktion? Därmed var det problem uppställt, som utgör grundproblemet för enhetsfrontens taktik: upprättandet av en *arbetarklassens enhetliga aktion* trots organisatorisk splittring och *principiella* motsättningar.

För det andra upprullades frågan också därigenom, att den omedelbara maktkampen avbröts och i dess ställe kom kampen för delkrav och övergångsparoller.

Dessa båda omständigheter framlade parollen: partiet måste *försöka* att förverkliga enheten i arbetarklassens *aktioner* trots de organisatoriska splittringarna och de principiella motsättningarna. Området för dylika enhetsfrontaktioner kan icke vara där de principiella motsättningarna ligger i öppen dag: alltså icke på *maktkampens* område, utan på det område, där det skenbart eller i verkligheten finns en gemensam grund mellan reformismen och kommunismen, – alltså på *reformernas*, på *delkravens* och *dagskravens* område, där det gäller ”kampen om brödbiten”, som det hette i det första öppna brevet. Vi säger ”skenbart”, enär i verkligheten motsatsen mellan reformism och centrism å ena sidan samt kommunism å den andra också sträcker sig till frågor rörande reformer och dagskrav, ty reformismens och centrismens konkreta ställningstagande till reformer och massaktioner för reformer bestämmas av dess principiella inställning till den borgerliga staten och det kapitalistiska näringslivet. Men under det reformismen och centrismen i de principiella frågorna öppet uttalar sin *motsättning* gentemot kommunismen, spelar de ut varandra just som anhängare av kampen om reformer och vinner terräng just på grund av den omständigheten, att deras anhängare tror att deras partier kan och vill kämpa för reformer och att viljan till kamp för reformer förefinns mer eller mindre hos dessa partiers anhängare bland arbetarklassen även då, när de icke är beredda att kämpa för makten, utan tror att makten endast kan uppnås genom en rad reformer. Det kommunistiska partiets uppmaning till de reformistiska och centristiska organisationerna om gemensamma aktioner för det ena eller andra dagskravet kan – allt efter de konkreta omständigheterna – antingen åstadkomma eller icke åstadkomma dylika aktioner. I båda fallen gagnar det *arbetarklassen i allmänhet* och det *kommunistiska partiet i synnerhet*. I förra fallet är det kommunistiska partiet *initiativtagare* till aktionen och den som mest energiskt leder densamma. I senare fallet avslöjar det för arbetarna på grundval av deras egen erfarenhet hur det i verkligheten förhåller sig med reformismens och centrismens vilja att kämpa för reformer. I förra fallet är aktionen en skola för kommunismen, i det den för de däri deltagande arbetarna praktiskt påvisar gränserna för kampen för reformer och nödvändigheten att gå utanför dessa, i andra fallet innebär aktionens inställande för reformisterna skulle en *lärdom för arbetarna*.

Som den allmänna förutsättningen för enhetsfronttaktiken framstår emellertid den omständigheten, att enheten i arbetarklassens *aktion skall genomföras* trots skilda organisationer och motsatta principer. Enhetsfronttaktikens kärna består därför i att man vänder sig till de organisationer, som *förgiver* att kämpa för reformer och vilkas anhängare tror detta samt själva önskar denna kamp.

Men den som vill vända sig till organisationer, får icke vända sig endast till medlemmarna utan också till de av dem valda ledningarna.

Men om man principiellt bortser från att vända sig till organisationer (och det innebär principiellt avböjande av att vända sig till deras ledningar), så återstår *ingenting mer väsentligt av enhetsfrontens taktik. Den upphäves*. Därför betyder ”enhetsfronttaktik underifrån” faktiskt ett *uppgivande* av denna taktik.

En hänvändelse till arbetarmassorna utan hänsynstagande till deras organisationer är emellertid riktig endast där arbetarklassens organisering icke *spelar någon* framstående roll, eller där de kommunistiska organisationerna *är utslagsgivande*.

I Tyskland, Sverige och i en rad andra kapitalistiska länder är emellertid arbetarklassens organisering ett faktum av utslagsgivande betydelse. Men finns det icke olika former för enhetsfronttaktiken? Ignorerandet av organisationerna *är överhuvudtaget icke någon form av enhetsfronttaktik*.

Lästips om enhetsfronttaktiken (Komintern-dokument):

[Den proletära enhetsfronten](#)

[Debatt om enhetsfronttaktiken i Komintern](#)